

FEATURES OF THE RESUMPTION OF ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS AS AN
EXTRAORDINARY CONTROL METHOD IN THE ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS

Mariela Dimitrova Velikova, PhD Student

Department of Law, Public Law

“Angel Kanchev” University of Ruse

Phone: 0897475167

E-mail: mdvelikova@uni-ruse.bg

***Abstract:** The present study examines the features of the resumption of administrative proceedings as an extraordinary control method with its own appearance and place in the general system of the administrative procedures. The scope of this institute is limited, thus, to 'reopen' a proceeding means to revoke or modify the issued act by the immediately superior administrative authority. For this purpose, the resumption of proceedings is comprehensively studied as an exceptional and strictly formal procedure, related to precisely defined deadlines, special grounds or prerequisites for its implementation, legal and technical means for its initiation, limited range of decision-making bodies.*

In an attempt to clarify the significant meaning of this extraordinary control method, the report pays attention to its general purpose - the protection of citizens' rights. The study reveals the ultimate goal of the renewal of the administrative proceeding which is not to annul or amend the issued act, but to annul the proceedings itself on the basis of which a vicious administrative act was issued, and in a new, resumed proceeding to create a new act which is free from defects.

In conclusion, there is a comparative analysis according to the main features of the resumption of administrative proceedings under the Code of Administrative Procedures and Administrative Penalty Law.

Keywords: administrative proceedings, extraordinary control method, resumption, renewal,

ВЪВЕДЕНИЕ.

Институтът на възобновяване на административните производства е извънреден способ за защита срещу влезли в сила съдебни актове, които са неправилни, поради наличието на някое от лимитативно изброените в разпоредбата на чл. 239 АПК основания. Да се възобнови едно съдебно административно производство означава да се постави за решаване въпрос, който вече е бил разрешен в хода на приключило производство с влязло в сила съдебно решение. В този смисъл, възобновяването е преодоляване на формалната и материална законна сила на съдебните решения. То не е стадий на съдебното административно производство или способ за защита срещу нищожни или недопустими съдебни актове, а извънреден способ за контрол върху влезлите в законна сила порочни съдебни актове. Всеки процесуален закон предвижда подобен правен институт, поради което той има важно значение както за административното право, така и за административнонаказателното право, защото когато се налагат наказания, в значима степен могат да бъдат засегнати правата и свободите на гражданите.

Доколкото производството за отмяна на влезли в сила съдебни актове по реда на глава четиринадесетта от АПК е извънредено извънinstancионно производство, с което се посяга на стабилитета на влезлите в сила съдебни актове, то е недопустимо да се разширява приложното му поле, без да е налице съответното законодателно разрешение. По тези съображения в настоящото изложение ще посочим особеностите на този процесуалноправен институт: предпоставките за неговото инициране; реда и условията за провеждане му; особеностите в произнасянето на контролната инстанция, в действието на решението и последиците от него; характера на производството като цяло и в съпоставка с института по възобновяване на административнонаказателните дела по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

I. Възобновяване на административното производство по реда на АПК.

1. Основания за отмяна на влезли в сила съдебни актове по чл. 239 АПК.

Още при прочита на разпоредбата на чл. 237 АПК става ясно, че на проверка по този ред подлежат три вида актове на съда - влезлите в сила съдебни решения и влезлите в сила определения и разпореждания на съда, с които се прегражда развитието на делото без значение дали развитото се пред съда производство е по съществуващото на повдигнатия материалноправен въпрос, или съответната депозирана жалба е оставена без разглеждане като нередовна или недопустима. За допустимостта на искането за отмяна е задължително съответният съдебен акт да е влязъл в законна сила, т.е. да е станал окончателен, да не може повече да се обжалва и да подлежи на изпълнение.

Нашето законодателство е възприело принципа, че окончателните съдебни решения не подлежат на преразглеждане. Това разбиране има едно изключение и то е установено с разпоредбата на чл. 237 и сл. от АПК. Отмяната на влезли в сила съдебни актове не е форма на обжалване на съдебния акт, а е инвънредено и извъннстанционнно производство за съдебна защита срещу влезли в сила съдебни актове, които са неправилни, поради някое от изчерпателно посочените в чл. 239, т. 1 – 6 АПК основания, а именно:

➤ Когато се открият нови обстоятелства или нови писмени доказателства от съществено значение за делото, които при решаването му не са могли да бъдат известни на страната. Фактите трябва да са нови, т.е. да не са били включени във фактическия материал по делото, но те не трябва да са новосъздадени, т.е. не трябва да са възникнали след приключване на устните състезания по делото, завършили с влязло в сила решение. Отменително основание са и новооткритите или новосъздадените документи относно факти, които са били твърдяни през висящността на спора, но не са могли да бъдат доказани поради липса на тези документи. Изискване на закона е новите обстоятелства или доказателства да са от съществено значение за делото. Това означава, че ако съдът е знаел за тяхното съществуване при разглеждането на делото, би се произнесъл по друг начин и би бил налице друг правен резултат. Непълнотата на фактическия и доказателствения материал не трябва да се дължи на небрежното поведение на страната по отношение на собствения ѝ интерес, нито на процесуално нарушение на съда. Не на последно място, за основателността на искането е необходимо страната да представи писмени доказателства за възникването на твърдените нови или новооткрити обстоятелства. Това може да е както официален, така и частен документ.

➤ Когато по надлежния съдебен ред се установи неистинност на показанията на свидетелите или на заключението на вещите лица, върху които е основан актът, или престъпно действие на страната, на нейния представител или на член от състава на съда във връзка с решаването на делото. В разпоредбата са регламентирани няколко отделни основания за отмяна, които са обединени от общия признак, че при всички случаи източник на неправилността на решението е престъпление.

В първите две хипотези – неистински свидетелски показания или невярно експертно заключение, се касае съответно до лъжесвидетелстване и до даване на невярно заключение. В останалите три хипотези престъпното действие на страната, на нейния представител или на член от състава на съда, се касае за извършено престъпление от посочените лица във връзка с решаването на делото. Във всеки случай, за да е налице основание за отмяна на влязъл в сила съдебен акт, е необходимо релевантните престъпни обстоятелства или деяния да са обослужили съдържанието на порочния съдебен акт и това да е установено по надлежния съдебен ред – с влязла в сила присъда или споразумение по наказателно дело. Обстоятелството, че документът, на който е основан съдебният акт, е подправен, се установява с влязло в сила решение по чл. 124, ал. 5 ГПК, когато наказателното преследване не може да бъде осъществено.

➤ Когато съдебният акт е основан на документ, който по надлежния съдебен ред е признат за подправен, или на акт на съд или на друго държавно учреждение, който в последствие е бил отменен. Освен с влязла в сила присъда или споразумение по наказателно дело, обстоятелството, че документът е подправен, се установява и с влязло в сила съдебно решение по установителен иск по чл. 124, ал. 4 ГПК. Подобно е положението и във втората част на това основание, когато на отмяната на съдебното решение или акта на държавно учреждение, на които е основано съдебното решение, чията отмяна се иска, е придадено обратно действие. Техните правни последици обуславят начина, по който съдът се е произнесъл и съдържанието на издадения съдебен акт. Фактът, че отмяната им е влязла в сила след произнасянето на съда, обуславя необходимостта от преразглеждане на делото. От всички изложени в хипотезата на чл. 239, т. 3 АПК примери е видно,

че за да се постанови отмяна на влязъл в сила съдебен акт е необходимо да е налице надлежно установяване на неистинността на документа, послужил като основание за постановяване на оспореното съдебно решение.

➤ Когато между същите страни, за същото искане и на същото основание е постановено друго влязло в сила съдебно решение, което противоречи на решението, чиято отмяна се иска. За да се приеме, че такава противоречие съществува, следва да се установи пълната идентичност между делата, по които решенията са постановени, с оглед бележите, които индивидуализират спорното право – правопораждащ факт, съдържание и субекти, основание и времеви обхват. На отмяна подлежи неправилното решение, а не недопустимото. Когато едно решение е влязло в законна сила то остава окончателно и задължително за спорилите страни, за съответното искане и на съответното основание. Смисълът на разпоредбата е да препятства съществуването на две решения с различно съдържание по съдебен спор, който вече е разрешен от съд със силата на присъдено нещо. В доктрината се посочва, че по реда на чл. 239, т. 4 АПК отмяна може да се иска само на влезли в сила съдебни решения, не и на определения и разпореждания на съда, тъй като разпоредбата изрично визира само решенията. При наличието на две противоречащи си, влезли в сила съдебни решения следва да се отмени неправилното, а не второто по време.

➤ Когато страната вследствие на нарушаването на съответните правила е била лишена от възможността да участва в делото или не е била надлежно представлявана, или когато не е могла да се яви лично или чрез повереник по причина на препятствие, което не е могла да отстрани. В разпоредбата на чл. 239, т. 5 АПК са групирани няколко отделни основания за отмяна, които са обединени от общото изискване да е установено сериозно нарушаване на процесуалните правила, довело до лишаване на страната от възможността надлежно да участва в делото лично или чрез повереник. На основанието по т. 5 може да се позове само страна по делото, по отношение на която е налице сериозно нарушаване на правото на защита, което от своя страна винаги представлява съществено нарушаване на производствените правила. Разбира се, изисква се това да е станало не по нейна вина.

➤ Когато с решение на Европейския съд за защита правата на човека е установено нарушение на Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. Основанието за отмяна по т. 6 по своята същност е отмяна поради неправилност на съдебния акт, изразяваща се в неправилно приложение на материалния закон, доколкото съгласно чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България, международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната. Тези норми имат предимство пред нормите на вътрешното законодателство, които им противоречат. За да е налице това основание за отмяна, следва да е установено с влязло в сила решение на ЕСПЧ нарушение на Конвенцията. Това нарушение трябва да е свързано по определен начин със съдебното производство, по което е постановен актът, чиято отмяна се претендира, нарушението да е допуснато по отношение на конкретния правен субект, който претендира отмяната на съдебния акт и преразглеждане на делото, както и относно фактичестката обстановка, с която е свързан конкретния правен спор. За доказване на основанието по т. 6 е необходимо към искането за отмяна да се приложи и съответното решение на Европейския съд за защита на правата на човека. При неизпълнението на която и да е от тези предпоставки искането за отмяна е неоснователно.

Посочените основания за отмяна са изчерпателно изброени в чл. 239, т. 1-6 АПК. Недопустима е отмяна на влязъл в сила съдебен акт на основание, различно от посочените, както е недопустимо и разширителното тълкуване на регламентираните в нормата основания, тъй като с отмяната се посяга на стабилитета на съдебния акт.

2. Право на искане за отмяна (чл. 238 АПК).

На първо място съгласно ал. 1 на чл. 238 АПК право да поиска отмяна има страната по делото, спрямо която постановеният съдебен акт е неблагоприятен. По общото правило, право да поискат отмяна по реда на чл. 238 АПК имат и правоприемниците на лицето, което е било страна по делото. Лице, което не участвало като страна по делото, не е легитимирано да иска отмяна, освен ако не претендира, че е трето лице, за което решението има неблагоприятна сила, като в този случай отмяната може да се предяви по реда на Раздел II от Глава XIV – „Отмяна по искане на трето лице“. За допустимостта на иска е необходимо посочените в разпоредбата на закона елементи от фактическия ѝ състав да бъдат изпълнени кумулативно. В противен случай, искането следва да

бъде оставено без разглеждане като недопустимо, а образуваното производство да бъде прекратено.

Въпросът относно процесуалната легитимация на подателя на искането е по допустимостта на искането, затова при липса на такава, искането следва да се остави без разглеждане. Когато е сезиран с искане за отмяна по реда на Раздел I, съдът не е длъжен служебно да проверява дали същото лице има право да иска отмяна по реда на Раздел II от Глава XIV.

Правото да се иска отмяна е субективно потестативно процесуално право, което не е обусловено от основателността на искането, тъй като тя следва да бъде преценена по същество едва с решението по делото. Единствените изисквания, които следва да са налице, за да възникне това право са: 1. Лицето, което го упражнява да е било страна по делото и 2. Съдебният акт да е неблагоприятен за него. Недопустимо е искането за отмяна да бъде предявено от лице, за което съдебният акт е благоприятен, дори и лицето да твърди, че е налице някое от основанията за отмяна. В посочения случай ще е налице липса на правен интерес и искането за отмяна би следвало да бъде оставено без разглеждане като недопустимо, а образуваното производство да бъде прекратено. (виж. Определение № 14458 от 08/11/2011 г. на ВАС по адм. д. № 8350/2011 г., 5 – членен състав; Определение № 8909 от 29.06.2010 г., на ВАС по адм.д. № 5409/2010, 5-членен състав).

На следващо място, съгласно разпоредбата на чл. 238, ал. 2 АПК, отмяна може да поиска и главният прокурор или неговият заместник при ВАП. Това правомощие е предвидено с оглед защитата на важен държавен или обществен интерес, който е засегнат от издадения съдебен акт, чиято отмяна е необходима, за да се защити този интерес. Необходимо е да се подчертае, че таква засягане е изключено в случаите на чл. 239, т.5 АПК, както и при съдебни актове, постановени по иски за обезщетение.

Правото на прокурорът да иска отмяна не се ограничава от изиксването същият или друг прокурор от съответната прокуратура да е участвал по делото. За разлика от ал. 1, в ал. 2 на чл. 238 от АПК не е предвидено изискване подателят на искането за отмяна да е бил страна по делото.

В разпоредбата на чл. 246, ал. 1 АПК е регламентирана възможността трето лице, за което постановеното съдебно решение или споразумение има неблагоприятна сила да иска отмяната му, макар и да не е било страна по делото. Това разрешение се основава на Тълкувателно решение № 1 от 08.06.2001 г. по дело № ТР-1/2000 г. на ОСС на ВАС, с което е прието, че неучаствалите в съдебното административно производство заинтересовани лица и органи могат да се защитят срещу решението на съда, което има сила спрямо тях с молба за отмяна. На отмяна по реда на чл. 246 АПК подлежат влезли в сила съдебни решения и споразумения пред съда, като в случая са относими изложените по-горе бележки относно отмяната по реда на чл. 237 АПК. За разлика от отмяната по искане на страна по делото, на отмяна по искане на трето лице не подлежат определенията и разпорежданията на съда, тъй като третото лице не е участвало в съдебното производство. Също така възможността за подаване на искане за отмяна от трето лице е изключена относно решенията за обявяване на нищожност или за отмяна на общ административен акт или на споразумение по акта, ако оспорването е било надлежно съобщено по реда на чл. 181, ал. 1 АПК – чрез обявление в „Държавен вестник“.

3. Срокове.

Относно сроковете, формата и съдържанието на искането за отмяна и разглеждането му важат общи правила.

Срокът за подаване на искането е преклузивен и с изтичането му се преклудира възможността на легитимираното лице да упражни процесуалното си право да поиска отмяна. Подаването на искането за отмяна в срок е абсолютна процесуална предпоставка за допустимостта му, поради което съдът следи служебно за спазването му, поради което подаденият след изтичане на законоустановения за това срок иск е недопустим и следва да бъде оставен без разглеждане, а образуваното производство – прекратено.

Определението на съда, с което искането за отмяна е оставено без разглеждане и е прекратено производството, е преграждащо по-нататъшното развитие на производството, затова подлежи на обжалване по реда на чл. 229, ал.1, т.1 АПК, освен ако е постановено от седемчленен състав на ВАС. Срокът не може да бъде удължаван или продължаван. По общото правило би следвало да може да бъде възстановяван по правилата на чл. 161 АПК, приложими субсидиарно съгласно чл. 249 АПК. В обратния смисъл е Определение № 201 от 06.01.2012 г. на ВАС по адм.д. № 16330/2011

г., 7-членен състав, с което е прието, че искането за възстановяване на срока за подаване на молба за отмяна е недопустимо, тъй като съгласно чл. 161, ал. 1 АПК, на възстановяване подлежат само сроковете за обжалване на административни актове.

Срокът за подаване на искането за отмяна е едногодишен срок и започва да тече от датата на възникване на съответното основание, а когато то предхожда решението, чиято отмяна се иска – от влизане в сила на съответния съдебен акт, чиято отмяна се иска.

Във всички случаи искането не може да бъде подадено по-късно от три месеца от узнаването на основанието за отмяна, а в случая по чл. 239, т.5 АПК – от узнаване на решението. Началният момент на този срок също е различен в зависимост от основанието за отмяна.

Искането за отмяна се подава чрез първоинстанционния съд, независимо дали се иска отмяна на решението на този съд и/или на касационното решение. Искането следва да отговаря на изискванията по чл. 241 АПК и да съдържа точно и мотивирано изложение на фактическите основания за отмяна, като тяхната правна квалификация може и следва да бъде направена от съда.

В случай, че съдържанието не отговаря на посочената законова регламентация е налице нередовност на иска, което той следва да бъде оставен без движение с указание до подателя на изложи точно и мотивирано основанията за отмяна. При неизпълнение на тези указания – искането следва да бъде оставено без разглеждане, а образуваното производство – прекратено.

С оглед указанията, дадени в Тълкувателно решение № 4 от 2011 г. на ОСК на ВАС, при нередовно искане за отмяна, първоинстанционният съд, чрез който се подава искането, може само да констатира наличието на нередовности, но не може да остави същото без движение и разглеждане. С такова правомощие разполага съответния състав на ВАС, който е компетентен да се произнесе по същество на искането за отмяна.

Доколкото единственото основание за отмяна по искане на трето лице е неучастието на това лице по делото, то изискването за точно и мотивирано изложение на основанията за отмяна следва да се счита за изпълнено, ако подателят на искането е изложил фактическите обстоятелства, свързани с правото му да участва по делото, неучастието му по делото, обвързващия и неблагоприятен характер на решението по отношение на него.

Особеност в това производство е обвързващото съда основание за отмяна, посочено в искането. Съдът няма задължение да прави служебна проверка за наличие на друго основание за отмяна на съдебния акт. Компетентният да се произнесе съд разглежда само основанието, посочено от страната или прокурора. Той няма право служебно да извършва проверка на всички посочени в разпоредбата на чл. 239 АПК основания. В този смисъл е недопустимо и съдът да допусне отмяна на влязъл в сила съдебен акт на основание, което не е посочено в искането за това. Не може да бъде отменен съдебен акт, различен от този, който е предмет на искането, нито да бъде постановена отмяна на основание, различно от посоченото, дори и да се установи наличието на такова.

На следващо място, следва да се уточни изрично, че съответствието на твърдяните факти от действителността като основание за отмяна с обективната действителност и съответното им квалифициране в някоя от хипотезите по чл. 239 АПК е въпрос по основателността на искането. Съответно, когато в искането за отмяна, липсва точно и мотивирано излагане на основанията за това, същото следва да бъде оставено без разглеждане като недопустимо. В практиката на ВАС съществуват немалко примери, при които искането за отмяна е оставено без разглеждане и образуваното съдебно производство е прекратено, поради това че в подаденото искане са изложени фактически твърдения, които не могат да се квалифицират като основания за отмяна по чл. 239 АПК, а представляват касационни основания за отмяна по чл. 209, т. 3 АПК, които не могат да бъдат разглеждани, след като съдебният акт е влязъл в сила.

4. Разглеждане на искането.

Когато искането за отмяна на влязъл в сила съдебен акт е допустимо, т.е. когато е подадено против акт, който подлежи на отмяна, направено е от легитимирано лице в преклузивния за това срок и е редовно с оглед изискванията за форма и съдържание, винаги се насрочва за разглеждане в открито съдебно заседание, независимо от това дали се иска отмяна на решение, определение или разпореждане на съда.

Всички искания за отмяна се разглеждат от Върховния административен съд. Искането за отмяна трябва да се подаде до тричленен състав на ВАС, когато актът, чиято отмяна се иска, е постановен от административен съд; до петчленен състав на ВАС, ако актът е постановен от

тричленен състав на ВАС и до седемчленен състав на ВАС, когато актът е постановен от петчленен състав на ВАС.

По допустимото искане за отмяна ВАС се произнася винаги с решение и действия като контролно-отменителна инстанция. Съответният състав на ВАС може да отхвърли искането или да отмени съдебния акт, чиято отмяна се иска, изцяло или отчасти. Когато отмени съдебния акт, съдът връща делото за ново разглеждане в надлежния съд от друг състав, като посочва и откъде да започне новото разглеждане..

Независимо дали искането се отхвърля или съдебният акт се отменя, в разглежданото производство не се разрешава материалноправният спор. Единствено в хипотезата на чл. 239, т. 4 АПК ВАС действа като инстанция по същество и може да излезе извън предмета на искането за отмяна, като отмени не решението, което искателят е посочил като неправилно, а решението, което съдът приеме за неправилно.

По общо правило, когато искането за отмяна се отхвърля, съдебното решение, постановено по искането, има установително действие, а когато съдебният акт се отменя – конститутивно.

Относно правомощията на ВАС при разглеждане на искане за отмяна от трето лице важат изложените по – горе бележки. Новото разглеждане на делото винаги следва да бъде осъществено с участието на третото лице, по чието искане е отменено влязлото в сила решение, а ответници по искането са всички лица, които са участвали като страна по делото.

Производството по възобновяване на съдебни административни дела е едноинстанционно, а решението на съда е окончателно – то не подлежи нито обжалване, нито на отмяна. С него съдът се произнася по основателността на искането за отмяна в рамките на извънредно извъннстанционно производство за контрол на влезли в сила съдебни актове.

II. Възобновяване на административнонаказателното производство.

1. Основания за отмяна на влезли в сила съдебни решения по реда ЗАНН.

Наред с предвидения двуинстанционен съдебен контрол върху законосъобразността и правилността на наложените административни санкции, в ЗАНН е уреден извънреден способ за контрол, а именно по пътя на възобновяване на административнонаказателните дела. Това понастоящем е и единствения способ за инициране на извънреден съдебен контрол след отмяната на института за преглед по реда на надзора. В действащия към момента ЗАНН на проверка по този ред подлежат единствено влезлите в сила наказателни постановления и съдебни актове, постановени в производството по оспорване на издадените наказателни постановления. След последните промени в закона, приети и обнародвани в Държавен вестник, официален раздел, брой: 109, от дата: 22.12.2020 г. значително се разширява обсега на актовете, подлежащи на контрол и възстановяване по този ред.

Съгласно текста на новата разпоредба на чл. 70 ЗАНН *„На проверка по реда на тази глава подлежат влезлите в сила: 1. наказателни постановления; 2. фишове и електронни фишове; 3. писмени предупреждения към нарушителя; 4. резолюции за прекратяване на административнонаказателното производство, издадени на основание чл. 54, ал. 1, т. 1 – 8; 5. споразумения за приключване на административнонаказателното производство; 6. определения на съда за прекратяване на съдебното производство; 7. решения на районния и на административния съд.“*, с което точно и еднозначно е очертан кръгът от актове, подлежащи на проверка по този ред.

Чрез института на възобновяването на административнонаказателното производство се преодолява материалната и формалната законна сила на издадените порочни актове и отново се поставя за решаване въпрос, който вече е решен с влязъл в сила окончателен правоохранителен акт. Това е допълнителна и важна гаранция за справедливото и законосъобразно протичане на производството по административно наказаване. Следва да се отбележи, че измененията от декември 2020 г. влиза в сила една година след обнародването им в „Държавен вестник“.

Съдебната практика е категорична, че основанията за отмяна на влезлите в сила съдебни актове, установени в АПК, не се прилагат в производството по възобновяване на административнонаказателни дела, въпреки сходствата между тях. Възобновяването на административнонаказателни производства се осъществява при наличието на изрично и изчерпателно посочените в закона основания за това, които след приетите промени в ЗАНН ще

включват и случаите, когато с решение на Европейския съд по правата на човека е установено нарушение на Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, което има съществено значение за преписката или делото; вследствие на допуснатото съществено нарушение на процесуалните правила лицето, по отношение на което е издаден актът по ал. 1, наказващият орган или собственикът на вещите, с които е извършено разпореждане или са отнети в полза на държавата, ако не е нарушител, е бил лишен от възможността да участва в административнонаказателното производство или не е бил надлежно представляван, както и когато не е могъл да участва лично или чрез пълномощник по причина на препятствие, което не е могъл да отстрани; с влязло в сила решение на съда се отмени административен акт, констатациите в който са взети предвид от наказващия орган при издаване на акта по ал. 1, т. 1 – 4., наред с основанията от старата редакция на чл. 70 ЗАНН.

Безспорно разширяването на приложното поле на разпоредбата на чл. 70 ЗАНН е положителен момент за правната доктрина във връзка с развитието на института по възобновяване на административнонаказателни производства, който служи за обезпечаване на правната сигурност, свързана с изясняване на обективната истина при налагане на наказания, така и с гарантиране на принципите на справедливостта и закоността при осъществяването на държавната репресия.

2. Право на искане за възобновяване по чл. 72 ЗАНН.

Както по реда на АПК, така и по реда на ЗАНН, производството за възобновяване е строго формален способ за контрол. Това личи от разпоредбите на двата нормативни акта, в които по изчерпателен начин е посочено кой има право да инициира производството, сроковете за иницирането му, конкретните правно-технически средства и основания за това.

Съгласно сегадействания закон, предложение за възобновяване по чл. 72 ЗАНН може да се прави само от окръжния прокурор, а когато деянието, за което е приключило административнонаказателното производство, съставлява престъпление – от наблюдаващия прокурор, което е предпоставка за допълнителни производства в прокуратурата и значително ограничаване на кръга от субекти, които могат да иницират производство по възобновяване на делата по реда на ЗАНН, спрямо този по АПК. С редакцията на разглежданата разпоредба от декември 2020 г. искане за възобновяване вече ще могат да правят и заинтересованите правни субекти, чийто права и законни интереси са нарушени. Тази промяна безспорно бележи нов положителен момент в цялостното развитие на производство по реда на раздел VIII от ЗАНН.

Въведената правна възможност *de lege lata* по отношение на наказващия орган и засегнатото лице да искат възобновяване на административнонаказателните дела, каквато имат по реда на АПК, представлява както затвърждаване на основните принципи, застъпени в правото за законност и справедливост, така и гаранция за надлежното упражняване и защита на правата и законните интереси на гражданите.

Срокове.

Съгласно редакция на чл. 71 ЗАНН искането за възобновяване се подава чрез органа, постановил акта по чл. 70, ал. 1, който незабавно изпраща препис от него на прокурора и другите страни, които не са подали искане за възобновяване, а делото – на административния съд. Възобновяването на административнонаказателното производство е предвидено да се допусне, ако искането за това е направено в изрично определените в ал.1 на чл. 71 ЗАНН преклузивни срокове. Редакцията на посочената разпоредба е съобразена с актуализацията на основанията за възобновяване и кръга от правни субекти, имащи право да иницират производство по възобновяване.

3. Разглеждане на предложението.

Предложението за възобновяване на административнонаказателното производство се разглежда в открито съдебно заседание от 3-членен състав на съответния регионален административен съд, в съдебния район на който се намира органът, постановил акта по чл. 70, ал. 1, при постановяването на който е допуснато нарушението, съставляващо основание за възобновяване.

С новоприетите изменения на разпоредбата на чл. 73 ЗАНН се преодоляват недостатъците на действащата в момента законова норма, препращаща към отменената разпоредба на чл. 68 ЗАНН. Предложените изменения в процесуалния административен закон точно и еднозначно уреждат въпроса относно реда и условията за инициране и разглеждане на производствата по

възобновяване на административнонаказателни дела, както и правомощията на съда, в случай, че намери направените предложения за основателни, а именно:

1. Да отмени акта и върне делото или преписката за ново разглеждане, като посочва стадия, от който трябва да започне новото разглеждане;
2. Да отмени акта и прекрати административнонаказателното производство, когато към момента на издаването му са били налице основанията за това;
3. Да отмени акта и реши делото по същество.

В заключение може да се посочи, че с предстоящите изменения по отношение на производството по възобновяване на административнонаказателни дела в раздел VIII от ЗАНН чрез разширяване на основанията за това; кръгът от субекти, които могат да искат отмяна; редът и сроковете за разглеждане на искането, се постигат важни и значими промени, затвърждаващи функцията института като пълноценна и ефективна гаранция за законосъобразното протичане на производството по административно наказване.

Безспорно между производството по възобновяване на съдебни административни дела по реда АПК и производството по реда на ЗАНН са налице значителни сходства - и двата института представляват извънредни способности за контрол, които имат важно значение за административното право; и двата института целят реализирането на държавната власт да става при зачитане принципите на справедливостта и законността, за да могат в най-значима степен да бъдат защитени основните права и свободи на гражданите и обществото като цяло; и двата института преследват една и съща цел – преодоляване на материалната и формалната законна сила на издадените порочни актове на държавната власт чрез предоставяне на законова възможност за ревизия на тези актове.

REFERENCES

1. Dermendzhiev, I., Kostov, D., Hrusanov, D. Administrative law of the Republic of Bulgaria, Sofia: Sibi Press, (Оригинално заглавие: Дерменджиев, И., Костов, Д., Хрусанов, Д., 2012. Административно право на Република България. София: Издателство „Сибип“.)
2. Kostov, D., Hrusanov, D. Administrative Procedures of the Republic of Bulgaria, Sofia: Sibi Press, (Оригинално заглавие: Костов, Д., Хрусанов, Д., 2011. Административен процес на Република България. София: Издателство „Сибип“.)
3. Vuchkov, V., Decrees and interpretative decisions in criminal cases (1957-2011)., Sofia: Feneya Press, (Оригинално заглавие: Вучков, В., 2012. Постановления и тълкувателни решения по наказателни дела (1957-2011). София: Издателство „Феней“.)
4. Georgieva, T., Administrative violations and crimes. Comparative legal analysis., Sofia: Ciela Press, (Оригинално заглавие: Георгиева, Т., 2018. Административните нарушения и престъпленията. Сравнителен правен анализ. София: Издателство „Сиела“.)
5. Panov, L., Ilkova, R., The process under the law on administrative violations and penalties Sofia: Ciela Press, (Оригинално заглавие: Панов, Л., Илкова, Р., 2009. Процесът по ЗАНН София: Издателство „Сиела“.)
6. Garkova, M., Brief analysis of renewal of administrative penal proceedings after latest legislative changes in the Law., Plovdiv University 'Paisii Hilendarski', Faculty of Law, (Оригинално заглавие: Гъркова, М., 2017. Статия: Кратък анализ по възобновяване на административнонаказателните производства след последните законодателни промени. Пловдивски университет „Паисий Хилендарски, юридически факултет .)